

Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich obchodzony jest 23 kwietnia. Święto to jest uroczystością obchodzoną w ponad 100 krajach na całym świecie! Poświęcone jest autorom, ilustratorom, wydawcom, książkom, Czytelnikom i czytelnictwu.

Data Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich wybrana została jako symboliczna dla literatury światowej. W tym dniu w roku 1616 zmarli Miguel de Cervantes, William Szekspir i historyk peruwiański Inca Garcilaso de la Vega (przy czym datę śmierci Szekspira podaje się według kalendarza juliańskiego, a pozostałych dwóch – według gregoriańskiego). Na ten sam dzień przypada również rocznica urodzin lub śmierci innych wybitnych pisarzy, np. Maurice'a Druona, Halldóra Laxnessa, Vladimira Nabokova, Josepa Pla i Manuela Mejía Vallejo. Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich obchodzony jest w celu promocji czytelnictwa, edytorstwa i ochrony własności intelektualnej za pomocą praw autorskich.

Historia święta

Pomysł organizacji święta zrodził się w Katalonii – w 1926 roku wystąpił z nim wydawca z Walencji, Vicente Clavel Andrés. W Hiszpanii Dzień Książki jest świętem oficjalnym od roku 1930, a od 1964 – we wszystkich krajach hiszpańskojęzycznych.

23 kwietnia jest w Katalonii hucznie obchodzonym świętem narodowym, jako dzień jej patrona – Świętego Jerzego. Zgodnie z długą tradycją w Katalonii obdarowywano w ten dzień kobiety czerwonymi różami, mającymi symbolizować krew smoka pokonanego przez św. Jerzego. Później kobiety zaczęły odwzajemniać się mężczyznom podarunkami z książek.

UNESCO postanowiło stworzyć tytuł Światowej Stolicy Książki, który jako pierwsze miasto otrzymał Madryt. Tytuł Światowej Stolicy Książki przyznawany jest co roku przez UNESCO jako wyróżnienie dla najlepszego przygotowanego przez dane miasto programu promującego książki i czytelnictwo.

Obecnie, w czasie pandemii koronawirusa, kiedy musimy znosić ograniczenia i skutki przymusowej izolacji, książki nabierają szczególnego znaczenia w naszym życiu. Nie tylko dlatego, że mamy więcej czasu na czytanie, ale także dlatego, że dobra literatura wzmacnia więzy między ludźmi, otwiera umysły i pobudza kreatywność. Dzieląc się pasją do czytania i płynącą z niego wiedzą, stajemy się częścią wspólnoty i nie ma lepszego sposobu na przezwycięzenie poczucia samotności.

UNESCO zachęca, byśmy w Światowym Dniu Książki podzielili się swoimi przemyśleniami na temat czytania i miłości do książek, publikując własne przemyślenia, a także przydatne informacje na stronie **#WorldBookDay** lub **#StayAtHome**.

Szczególnego znaczenia nabiera także sieć bibliotek cyfrowych, dająca dostęp do milionów książek, w tym także literatury fachowej, niezbędnej do pracy – bez wychodzenia z domu. Jedną z najwcześniej powstałych jest zainicjowana przez UNESCO i Bibliotekę Kongresu USA Światowa Biblioteka Cyfrowa (**World Digital Library**), pozwalająca sięgnąć bezpłatnie po ponad 19 tysięcy materiałów z ponad 200 krajów.

Ogromną rolę w promocji książki i czytelnictwa odgrywa także **Sieć miast kreatywnych UNESCO w dziedzinie literatury**. Należą do niej dwa polskie miasta; Kraków (od 2013 r.) i Wrocław (od 2019 r.)

Z inicjatywy UNESCO, od dwudziestu lat, co roku 23 kwietnia kolejne miasto staje się Światową Stolicą Książki. W 2020 r. była nią **Kuala Lumpur (stolica Malezji)**, a poprzednich latach tytuł ten nosiły: Madryt (2001), Aleksandria (2002), New Delhi (2003), Antwerpia (2004), Montreal (2005), Turyn (2006), Bogota (2007), Amsterdam (2008), Bejrut (2009), Ljubljana (2010), Buenos Aires (2011), Erewań (2012), Bangkok (2013), Port Harcourt (2014), Incheon (2015), Wrocław (2016), Konakry (2017) i Ateny (2018). Szardża (2019).

Prawa autorskie

23 kwietnia to nie tylko święto książek i czytelnictwa, ale też **dzień praw autorskich**. Zarówno pisarze, jak i wydawcy wiedzą, że bez nich rynek książki pewnie by nie istniał.

Co to jest prawo autorskie?

Zgodnie z definicją słownikową to „przepisy prawne określające uprawnienia przysługujące autorowi dzieła artystycznego, literackiego lub naukowego”.

Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci

Kwiecień to wyjątkowo książkowy miesiąc. Na początku kwietnia obchodziliśmy Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci. Dlaczego ustanowiono go 2 kwietnia? Data nie jest przypadkowa. 2 kwietnia 1805 roku urodził się duński bajkopisarza Hans Christian Andersen.

Święto zainicjowała w 1967 roku Międzynarodowa Izba ds. Książek dla Młodych Ludzi (IBBY). Zrobiła to z myślą o promowaniu literatury dziecięcej i inspirowaniu najmłodszych do czytania.

Święto Książki i Róży w Polsce

W Polsce święto obchodzone jest od 2007 roku. Jednak już w 2002 roku w Małopolsce, na wzór Hiszpanii, 23 kwietnia zaczęto organizować Małopolskie Dni Książki „Książka i Róża”.

Jest to inicjatywa krakowskiego oddziału Polskiej Izby Książki, Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie oraz władz województwa.

Ideą nadrzędną Małopolskich Dni Książki jest rozwój czytelnictwa w regionie oraz zachęcenie mieszkańców do odwiedzania księgarń. W Małopolsce mieszka wielu wybitnych pisarzy, poetów, literatów; działają tu prężne wydawnictwa, księgarnie i hurtownie książek, dysponujące olbrzymim potencjałem intelektualnym i organizacyjnym. Akcja „Książka i Róża” ma stać się w zamyśle organizatorów wielkim świętem wszystkich, którym losy książki są szczególnie ważne – od twórców po czytelników. Jest to dzień świętowania książek jako ucieleśnienia ludzkiej kreatywności i chęci dzielenia się pomysłami i wiedzą, inspirowania zrozumienia i tolerancji.

Dlaczego czytanie jest teraz ważniejsze niż kiedykolwiek?

W czasach epidemii, gdzie musimy ograniczać się do spędzania czasu na zewnątrz, moc książek powinna być wykorzystywana do zwalczania izolacji, wzmacniania więzi między ludźmi, poszerzania horyzontów, stymulowania umysłów i kreatywności.

W dalszym ciągu aktualne są słowa Cycerona:

***„Czytanie rozwija rozum młodzieży,
odmładza charakter starca,
uszlachetnia w chwilach pomyślności,
daje pomoc i pocieszenie w przeciwnościach.”***

Pozdrawiam serdecznie i zachęcam do czytelnictwa! ☺

Barbra Magalska